

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.133/2025/13. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: Alperes1

(Cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Nagy Gabriella Katalin ügyvéd

(Cím4)

Az alperes: Felperes1

(Cím2)

Az alperes képviselője:

Dr. Sarkadi Erika ügyvéd

(Cím3)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.982/2024/13.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Mátészalkai Járásbíróság 10.P.20.636/2022/239.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 96.852 (kilencvenhatezer-nyolcszázötvenkét) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felek között 2005. január 17-én 2005. február 1-jétől kezdődő hatállyal határozatlan időre bérleti szerződés jött létre, amely alapján az alperes a tulajdonát képező üzletet bérbe adta a felperesnek. Az alperes a szerződésben vállalta a működési feltételek biztosítását, míg a felperes – egyebek mellett – a helyiség rendeltetésszerű használatát és a hibájából keletkezett károkért az anyagi felelősséget. Az épületben további helyiségek is találhatók, amelyek az alperes használatában álltak. A felperes az általa bérelt helyiségben a jogviszony kezdete óta fehérnemű üzletet üzemeltetett 2015. június 28-ig.

[2] Az épületben 2015. június 28-án tűz keletkezett, amelynek következtében a felperes üzletének teljes árukészlete károsodott. Az árukészlet a jelenlegi állapotában nem forgalmazható. Az üzlet bútorzata oly mértékben károsodott, hogy bútorlapokat később újra felhasználni nem lehetett, azokat a felperes építette újjá.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[3] A felperes keresetében – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 318. § (1) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére és 424. § (1) bekezdésére is hivatkozással – kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Állította, hogy az általa bérelt üzlethelyiségben tárolt árukészlet az alperesnek felróható okból keletkezett tűz miatt károsodott.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a kártérítési felelősségének fennállását, és hivatkozott arra, hogy a tűz keletkezési oka ismeretlen volt.

[5] Az elsőfokú bíróság a 3.P.20.338/2016/200. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a tulajdonát képező fenti épületben 2015. június 28-án keletkezett tüzeset következtében a felperes által bérelt üzlethelyiségben keletkezett károkért felelősséggel tartozik. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 2.Pf.20.131/2021/9. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.21.020/2021/8. számú közbenső ítéletével a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta.

[6] A felperes megváltoztatott keresetében 11.800.803 forint és annak 2015. június 28-tól számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az árukészletben keletkezett kár összegét 8.458.831 forintban, a bútorzat pótlásával felmerült kár mértékét 889.782 forintban, az előzetes bizonyítási eljárás költségének összegét 135.640 forintban, a megtéríteni kért elmaradt haszon mértékét pedig 3.342.422 forintban határozta meg.

[7] Az alperes érdemi ellenkérelmében továbbra is a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével az alperest 7.955.609 forint és annak 2015. június 28-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata felperes részére történő megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest egyidejű teljesítéssel kötelezte arra, hogy adja ki az alperesnek a 2015. augusztus 5-én 1-62-ig terjedő sorszámozással felvett és M1 sorszámu leltárfelvételi íven feltüntetett károsodott árukészletet.

[9] Hivatkozott a régi Ptk. 310. §-ára, 339. § (1) bekezdésére, 355. § (1), (2) és (4) bekezdésére, 359. § (1) bekezdésére és 424. § (1) bekezdésére, valamint a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) 4. számú melléklet 1. pontjára. Kiemelte, hogy a régi Ptk. a teljes kártérítés elvét követi, amiből

következően a felperes a tapadókárra és a következménykárra is kiterjedően terjeszthette elő a kártérítési igényét.

[10] A felperes kérelmére a közjegyző által előzetes bizonyítás keretében kirendelt igazságügyi ruhaipari szakértő szakvéleményét aggálymentesnek fogadta el, és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 183/A. § (1) és (2) bekezdése, valamint az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi CLV. törvény 21. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy ez a szakvélemény ugyanolyan bizonyító erővel bír, mint a perben kirendelt szakértő szakvéleménye. A szakvéleményt alátámasztottnak tekintette azzal az okiratként értékelt szakvéleménnyel, amely szerint a károsodott árukészlet fellelhető, annak valamennyi eleme károsodott. Azt is rögzítette, hogy a megsemmisített károsodott árukészlet jelenlegi állapotában nem forgalmazható. Megítélése szerint ezek a bizonyítékok a felperes által csatolt teljes bizonyító erejű magánokirattal és a szemle adataival együtt egy zárt logikai láncolatot eredményeztek. Ennek alapján megállapíthatónak tartotta, hogy a termékek a tüzesetben oly mértékben károsodtak, hogy tisztításuk és az újracsomagolásuk lehetetlen vagy gazdaságtalan.

[11] A károsodott áru értékének megállapítása érdekében könyvszakértői bizonyítást rendelt el. A kirendelt szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi könyvszakértő írásban és szóban is kiegészített szakvéleményét részletesen ismertette. Utalt arra, hogy a szakértő a felperes által csatolt magánszakértői véleményre figyelemmel retrográd, azaz visszaszámításos módszerrel határozta meg a felperest ért kár összegét. Arra is figyelemmel volt, hogy e módszer szerint a haszonkulccsal visszaszámolva lehet a károsodott árukészlet nettó, vagyis a haszonkulcsot és az általános forgalmi adót nem tartalmazó értékét meghatározni. A felperes által benyújtott beszerzési számlákat is értékelte. Következtetése szerint a számlák alapján nem lehetett meghatározni, hogy a felperes a tüzeset napjáig pontosan hány darab női alsóneműt szerzett be, mert a számlákon különféle elnevezések szerepeltek. Ezeket az elnevezéseket a tüzeset után felvett leltár elnevezéseivel azért nem tartotta teljesen azonosnak, mert a felperes a leltárban a termékek zömét női alsó megnevezéssel tüntette fel.

[12] A tüzesetben károsodott bútorzat értékének megállapítására ugyancsak szakértői bizonyítást rendelt el. A szakértőként kirendelt szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi értékbecslő szakértő szakvéleményével egyezően a 2005-ben gyártott, tíz éve használatban lévő bútorzat 2015. júniusi becsült használati értékét bruttó 569.000 forintban határozta meg. Az alperesnek az utóbbi szakértő kizárására irányuló kérelmének teljesítését külön végzéssel megtagadta.

[13] Hangsúlyozta, hogy a peres eljárás nem adóigazgatási eljárás, és a bíróságnak nem feladata az adózásra vonatkozó jogszabályok érvényesülésének biztosítása, az eljárás célja ugyanis a felperest ért kár mértékének meghatározása és a felelős kártérítés fizetésére kötelezése.

[14] A felperes általános kártérítés megfizetése iránti követelését azért nem találta megalapozottnak, mert a szakértői vizsgálat eredményeképpen az árukészletben keletkezett kár mértékét meg lehetett határozni.

[15] A mindkét fél fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét részben megváltoztatta, az alperes által a felperes részére fizetendő marasztalás összegét 5.475.117 forintra leszállította, és az alperest ezután 2015. június 28-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. A felperesnek a bűtorzatban keletkezett kár megtérítésére vonatkozó kereseti kérelmét 448.030 forintot és az árukészletben keletkezett 5.027.087 forint összegű kár megtérítésére vonatkozó kereseti kérelmet meghaladóan utasította el. Mellőzte a felperes általános kártérítés megfizetése iránti kereseti kérelmét elutasító rendelkezést. A 2015. augusztus 5-én 1-62-ig terjedő sorszámozással felvett leltárfelvételi íven feltüntetett károsodott árukészlet kiadására kötelezte a felperest az alperes részére azzal, hogy az M1 sorszámu okiraton felsorolt tételek részét képezik az 1-62-ig sorszámozott leltárfelvételi íven megjelölt árukészletnek, annak 33. oldalán szerepeltetve az áruféleségeket. Egyebekben – a per főtárgya tekintetében – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[16] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett a másodlagos, általános kártérítés megfizetése iránti kereset érdemi elbírálásával, a látszólagos keresethalmazatot alkotó keresetek közül ugyanis az elsődleges, a régi Ptk. 310. §-ára, 318. §-ára, 339. §-ára és 355. §-ára alapított kereset alapján marasztalta az alperest. Hivatkozása szerint azonban ez az eljárási szabálysértés az ítélet hatályon kívül helyezését nem alapozta meg. Ehelyett mellőzte az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes másodlagos kereseti kérelmét elutasító rendelkezését.

[17] Annak ellenére, hogy az alperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelmet nem terjesztett elő, az igazságügyi értékbecslő szakértővel szembeni elfogultsági kifogás elbírálásának jogszerűtlenségét sérelmező fellebbezési előadást ebben a körben vizsgálta. Megítélése szerint az alperes megalapozatlanul sérelmezte az elfogultsági kifogás elbírálási rendjét. Ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy az alperes a szakvélemény megküldése után terjesztette elő a régi Pp. 13. § (1) bekezdésére alapított elfogultsági kifogását, amelyet az elsőfokú bíróság a szakértői társaság részére megküldött, és az a kiegészítő szakvéleményében nyilatkozott arról, hogy az érintett fél irányában nem elfogult, személyes indíttatás nincs. Arra is utalt, hogy az alperes az elfogultsági kifogását fenntartotta azzal, hogy az nem a szakértői társaságra, hanem a szakértőre vonatkozik. Nem osztotta az alperesnek azt az álláspontját, hogy az elsőfokú bíróságnak ezután ismételten fel kellett volna hívnia a szakértőt a nyilatkozata megtételére, az alperes ugyanis újabb körülményt nem hívott fel, és a szakértő az elfogultság tárgyában egyértelműen nyilatkozott. Ezek alapján megállapíthatónak tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a felek és a szakértő nyilatkozatának beszerzését követően határozott a kizárási kérelemről, és erre tekintettel az eljárási szabályoknak megfelelően járt el, amikor külön végzéssel a szakértő kizárását megtagadta.

[18] Az érdemi felülbírálat körében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a felek által indítványozott körben a kárösszegezésének megállapításához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást túlnyomórészt helyesnek minősítette, azt a leltárívek és a szemle adatai alapján az árukészlethez tartozó termékek fellelhetőségére, bruttó eladási árára nézve egészítette ki. Megállapította továbbá, hogy a felperes egyszeres könyvvitelt alkalmaz, amelynél a hiány nem értelmezhető. A számláknak az árukészletről felvett leltárhoz való hozzárendelését olyan munka- és időigényesnek tekintette, amely pontos eredményt nem eredményezne, és kivitelezhetetlen. A károsodáskori árukészlet értékét 5.027.087 forintban határozta meg. Azt is megállapította, hogy a felperes

egyéni vállalkozóként a 2015. június 28-i leltárt tényleges felvétellel, mennyiségi úton rögzítette, és a készletértéket retrográd eljárással határozta meg.

[19] Kiemelte, hogy a felperes az alperes kártérítési felelősségét megállapító jogerős közbenső ítélet alapján a régi Ptk. 310. §-a szerint a hibás teljesítésből eredő mindenfajta kára megtérítését követelhetette. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősségi szabály [rég Ptk. 339. § (1) bekezdés] és a teljes kártérítés elve (rég Ptk. 355. §) megsértése nélkül hozta meg az ítéletét, az alperes hibás teljesítése ugyanis a felperes kártérítési igényét 5.475.117 forint erejéig megalapozta, a kár mértéke a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján mérlegeléssel megállapítható volt, és így a régi Ptk. 359. §-a szerinti általános kártérítés szabályának kiegészítő alkalmazására nem került sor.

[20] Kifejtette, hogy az adott esetben a bizonyításnak akadálya nem volt, a kár összegének bizonyítására a felperes a per korábbi szakaszában csatolta azt a független könyvvizsgálói jelentést, amely szerint a felperes mint egyéni vállalkozó kiskereskedelmi üzletében 2015. június 28-án beszerzési áron 7.427.604 forint összegű árukészlet volt vélelmezhető. Figyelembe vette, hogy a felperes megbízásából készített igazságügyi könyvszakértői vélemény az említett könyvvizsgálói jelentésben rögzített kimutatással egyező végeredményre jutott, az árukészlet károsodáskori értékének meghatározására a retrográd, visszaszámításos eljárást alkalmazva. A kár összegének meghatározása során relevánsnak tartotta továbbá a közjegyző előtti előzetes bizonyítási eljárásban kirendelt igazságügyi ruhaipari szakértő szakvéleményét, valamint a felperes által csatolt, az elsőfokú bíróság részéről okiratként értékelt szakvéleményt.

[21] Rögzítette, hogy a felperes a károsodott árukészlet nettó értékének meghatározása a perben további szakértői bizonyítást indítványozott, és az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi könyvszakértő a kár összegét két módszerrel is meghatározta. A két módszer közül a retrográd eljárás releváns elemének nevezte az ELÁBÉ, azaz az eladott áru beszerzési értékének számítását, amelyet a szakértő 4.364.599 forintban állapított meg. Ismertette, hogy a szakértő a sérült készlet értékét a könyvelési alapadatok és az ELÁBÉ számítás alapján határozta meg oly módon, hogy a teljes árukészlet értékéből (14.013.057 forint) kivonta a 2015. évi zárókészlet értékét (2.218.570 forint) és az ELÁBÉ összegét, és e számítás szerint a tüzesetkor megvolt készletérték 7.429.888 forint volt. Ehhez képest az alperesnek azt a fellebbezési érvelését, hogy a szakértő az ELÁBÉ-t nem a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) 52. §-a alapján határozta meg, az általánosság szintjén mozgó előadásnak minősítette, amely a szakértő fenti számítását nem tette aggályossá. A számítás metodikáját egyébként is megfelelőnek tartotta a felperes által megbízott igazságügyi könyvszakértő véleményében levezetett számítási móddal.

[22] Mindezek figyelembevételével a kár mértékét mérlegeléssel megállapíthatónak tekintette. Hangsúlyozta, hogy a különböző szakértői módszerek megválasztásának szabadsága a szakértőt illeti, ezért súlytalannak tartotta az alperesnek azt az érvelését, amely szerint visszaszámításos (retrográd) szakértői módszer nincs. Rámutatott arra, hogy a szakvélemény aggálymentes volt, az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt, tartalmazta a vizsgálat módszertanát és a rendelkezésre bocsátott leleteket. A szakértői módszerek értékelése körében figyelembe vette, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv. tv.) 2. § (2) és (3) bekezdése szerint az nem terjed ki az egyéni vállalkozóra, az egyéni vállalkozó a nyilvántartását és a könyvvizvezetését az Szja. tv.

alapján köteles elkészíteni, az adózási mód választásának függvényében pedig az Szja. tv. 5. számú melléklete rendelkezik a nyilvántartások vezetéséről, az alapnyilvántartás formai és tartalmi követelményeit az Szja. tv. 5. számú melléklet I. alapnyilvántartási része tartalmazza. Utalt arra, hogy az Szja. tv. 5. számú melléklet II. része az egyéni vállalkozások számára a készletek vezetésére és nyilvántartására kötelezettséget nem ír elő, ami azt jelenti, hogy a készletekben bekövetkezett évközi változásokról az egyéni vállalkozó nyilvántartást vezetni nem köteles. Az egyéni vállalkozó e körben nevesített egyetlen jogszabályi kötelezettségeként azt határozta meg, hogy december 31-én, valamint a tevékenység megszüntetése esetén a megszüntetés napján meglévő vásárolt és saját termelésű készleteket leltározni kell. Kitért arra is, hogy az Szja. tv. kötelezően elrendeli az egyéni vállalkozásnak a tárgyévi adóbevallásban az év végi leltárérték szerepeltetését, amit leltározással kell megállapítani.

[23] Összességében megállapította, hogy az egyéni vállalkozó nem tartozik a Számv. tv. hatálya alá, adózása és nyilvántartása az Szja. tv. alapján történik, egyszeres könyvvitel folytatására és az Szja. tv. szerinti adózásra kötelezett, az alapnyilvántartás vezetésével tesz eleget az egyszeres könyvvitel előírásának, amelyhez részletező nyilvántartás vezetése is szükséges egységes zárt rendszerben. Kiemelte azt is, hogy az egyszeres könyvvitelt folytató egyéni vállalkozó a készletek év közbeni nyilvántartására nem köteles, az általa forgalmazott kereskedelmi árukat árréssel értékesíti.

[24] Ehhez képest utalt arra, hogy a felperes a 2015. június 28-i leltárt tényleges felvétellel, a készleten lévő áruk darabszámának meghatározásával, mennyiségi úton vette fel, és a készletértéket retrográd eljárással rögzítette. Az aggálymentes szakértői megállapításra figyelemmel a készletek bekerülési értékét retrográd eljárással teljes bizonyossággal meghatározhatónak tekintette. Ezzel szemben megalapozatlannak találta az alperesnek azt a fellebbezési érvelését, hogy a kirendelt szakértő feladata a sérült készlet mennyiségének a bizonylatok vizsgálatával történő felleltározása és a leltártételhez az utolsó nettó beszerzési számlák hozzárendelése lett volna.

[25] Ismertette a felperes által megbízott és a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő által a személyes meghallgatásuk során előadottakat. Kiemelte, hogy a kirendelt szakértő alátámasztotta a sérült árukészlet értékének a könyvelési alapadatok és az ELÁBÉ számítás alapján történő meghatározását, elfogadva ezzel a magánszakértői véleményben alkalmazott retrográd eljárás útján való készletérték-számítást. Ezt úgy értelmezte, hogy létezik olyan számítási módszer, amely alapján a felperest ért kár meghatározható. A költség-haszon elv alkalmazását mindkét szakvélemény alapján olyan munka- és időigényes eljárásnak minősítette, amely kivitelezhetetlen, és pontos eredményt nem ad. A retrográd eljárás mint szakértői módszer alkalmazhatósága feltételeként tüntette fel a sérült árukészlet meglétét. Megítélése szerint az adott esetben ezt a követelményt elégítette ki a helyszíni szemle során alkalmazott mintavételi eljárás, amely véletlenszerű mintavételt jelentett, és ugyancsak alátámasztotta a leltár megalapozottságát, a sérült áruk darabszámát. A helyszíni szemléről felvett jegyzőkönyvet alkalmasnak tartotta annak alátámasztására, hogy reprezentatív mintavétel történt. Ennek alapján pedig megállapította, hogy a leltár valamennyi sérült árut tartalmazott. Erre figyelemmel a felperest a leltárfelvételi íven feltüntetett károsodott árukészlet alperes részére való kiadására kötelezte. A jogerős ítéletnek ezt a rendelkezését a rendelkező részbeli meghatározás ismeretében végrehajthatónak tartotta.

[26] Nézete szerint az alperes alaptalanul vonta kétségbe a leltárfelvételi ív objektivitását a köntösök és a női alsók vonatkozásában. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság részletes indokát adta annak: a szóban forgó árukészletek esetében a leltárfelvételi íven feltüntetett adatokat miért tartotta valósnak. Ezekkel az indokokkal maradéktalanul egyetértett.

[27] A Kúriának az alperes által hivatkozott Pfv.V.21.212/2015/5. számú határozatát az alperestől eltérően értelmezte. Hangsúlyozta egyúttal, hogy a perbeli esetben a helyszíni szemle során valamennyi sérült árukészlet beazonosítható volt.

[28] Megítélése szerint a kár összegének meghatározása során nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, a felperes nem alakított ki olyan könyvelési rendszert, amely alapján az árrés tételesen, egzakt módon bemutatható és levezethető lett volna, a kirendelt szakértő és a magánszakértő pedig a felperes által közölt adatokból állapította meg az árrés mértékét. Álláspontja szerint a perben kirendelt szakértő szakvéleményében kimunkált mérték alkalmazhatóságát a téves adatokat tartalmazó iparüzési adó bevallás kizárta. Ennek okán a kár összegét nem a szakértő által a szakvéleményében kimunkált visszaszámításos módszer alapján határozta meg, hanem az alap- és kiegészítő szakvélemény figyelembevételével. Tekintettel volt a felperesnek arra a nyilatkozatára, amely szerint az iparüzési adó bevallás téves volt. Ennek az állításnak az értékelését nem a szakértői kompetenciába sorolta. Abban egyetértett a felperessel, hogy az eljárásnak nem az általa készített személyi jövedelemadó bevallás és az iparüzési adó bevallás jogszerűségének vizsgálata, hanem a kár mértékének meghatározása volt a tárgya. A kár összecszerűsége körében tartotta értékelendőnek azokat a hiányosságokat, amelyeket a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő az alapszakvéleményében megállapított. Az alperes fellebbezési érvelésével szemben a felperes könyvelésének adójogi szempontból mutató hiányosságait csak a kár összecszerűsége meghatározása körében értékelte. Ezt azzal indokolta, hogy egyéb jogi következtetés levonására nem volt hatásköre, és ezért az alperes által hivatkozott jogkérdésben nem kellett állást foglalnia.

[29] A felperesnek felróható hiányosságokat is értékelve, a régi Pp. 206. § (1) és (3) bekezdése szerinti mérlegelési jogkörében a teljes károsodott készlet értékét 5.027.087 forintban állapította meg az igazságügyi könyvszakértő alap- és kiegészítő szakvéleményében foglaltak alapján. Ezt megközelítőleg azonosnak tartotta az alperes által a fellebbezésében megjelölt 5.220.092 forinttal. A mérlegelési tevékenysége során kiemelt jelentőséget tulajdonított annak az aggálymentes igazságügyi könyvszakértői megállapításnak, hogy a károsodott készletérték kizárólag abban az esetben lehetett 5.027.087 forintnál kevesebb, ha azt a felperes 2015. évi iparüzési adó bevallásában feltüntetett eladott áruk beszerzési értékének, valamint a 2015. évi nyitókészletnek és zárókészletnek a felperes által meghatározott nyilvántartási értékeinek a tényleges beszerzési árakra számítandó értékei együttesen eredményezik. Ezek együttes hatását azonban minimális különbséget eredményezőnek nevezte a bevallásokból számítható értékhez képest. Emiatt arra az álláspontra helyezkedett, a felperes bizonyította a kár összegét 5.027.087 forintig.

[30] Minthogy az árukészlet értékét nem a visszaszámításos szakértői módszer alapján fogadta el, nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a bruttó árukészlet értékének meghatározása körében eltérés volt a felperes előadása és a független könyvvizsgálói jelentés között.

[31] Megalapozatlannak találta az alperesnek azt a fellebbezési érvelését is, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen azzal, hogy a teljes 2015. évet felölelő szakértői számítást fogadta el, mivel az egyéni vállalkozó év végén köteles leltárt készíteni az Szja. tv. szerinti megbontásban.

[32] Az igazságügyi ruhaipari szakértő szakvéleménye alapján azt állapította meg, a sérült árukészlet jelenlegi állapotában nem forgalmazható, a szennyezett áru kezelése káros lehet az egészségre. Emiatt az elsőfokú bíróság részéről nem tekintette mulasztásnak, hogy a sérült árukészlet maradványértékének megállapítására további bizonyítást nem rendelt el. Azt is kiemelte, hogy mivel az elsőfokú bíróság rendelkezett a sérült árukészlet alperes részére történő kiadásáról, ezért a döntése a káronszerzés tilalmát nem sérti.

[33] A bútorzatban keletkezett kár mértéke kapcsán tekintettel volt arra, hogy az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő a tüzeset során használhatatlanná vált bútorok értékét becsléssel 569.000 forintban határozta meg, figyelembe véve a tíz évi használatot és a berendezés trendeket figyelmen kívül hagyó, funkcionális kialakítását. Lényegesnek tartotta, hogy a szakértő a számítás és a becslés módszertanát, a felhasznált adatok és információk körét a szakvéleményében részletesen taglalta, továbbá megindokolta, hogy a káridőponti érték használt értéken csak megbecsülhető. Megítélése szerint nem eredményezte a szakvélemény aggályosságát az a körülmény, hogy a szakértő egyéb összehasonlító adatokat nem vett számba.

[34] A bútorzat újrakészítését olyan következménykárnak minősítette, amelyet az alperes olyan mértékben köteles megtéríteni, amilyen mértékben a felperesnek pótolnia kellett az alperesnek felróható tüzeset során tönkrement bútorzatot. A sérült bútorzat vásárlását igazoló számlák és az árajánlat tartalmának összevetése alapján azt rögzítette, hogy az azokban feltüntetett mennyiségek egymással összhangban voltak. Emiatt sem tartotta indokoltnak a további szakértői bizonyítást, és az alperesnek a szakértő személyes meghallgatása iránti bizonyítási indítványát elutasította.

[35] Megalapozottnak találta ugyanakkor az alperesnek azt a hivatkozását, hogy a bútorban keletkezett kár is nettó összegben illeti meg a felperest. Ennek indokaként azt jelölte meg, hogy a felperes egyéni vállalkozóként az általános forgalmi adó alanya, és a bútorcseré után az általános forgalmi adót visszaigényelte. Emiatt a kár összegét 448.030 forintban határozta meg.

[36] A felperes által hivatkozott, BH 2024.65. számon megjelent eseti döntést az eltérő tényállás miatt nem vette figyelembe. Hangsúlyozta: az adott esetben a könyvszakértő által észlelt és leírt dokumentációs hiányosság nem abból adódott, hogy a felperes üzleti titokra hivatkozással egyes dokumentumokat nem bocsátott a szakértő rendelkezésére, hanem magának a könyvelésnek a hiányosságaiból. Ezeknek a hiányosságoknak az értékelését pedig a per érdemére tartozónak tartotta, amelynek a kárösszszerűségére lehet hatása.

[37] Megalapozottnak minősítette a felperesnek a késedelmi kamat mértékét támadó fellebbezését, és az alperes által fizetendő késedelmi kamat mértékét a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerint határozta meg. Ezt azzal indokolta, hogy a felperes egyéni vállalkozó, és a régi Ptk. 685. § c) pontja értelmében az egyéni vállalkozó is gazdálkodó szervezetnek

minősül. Ezzel szemben az alperesnek a késedelmi kamat mérséklésére irányuló fellebbezési kérelmét a felek között e körben létrejött megegyezés hiányában nem tartotta teljesíthetőnek.

A felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelmek

[38] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

[39] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 2. § (1) bekezdését, 3. § (2), (3) és (4) bekezdését, 8. § (1) bekezdését, 13. § (1) bekezdés e) pontját, 141. § (2) bekezdését, 146. § (5) bekezdését, 163-164. §-ait, 166. §-át, 177. §-át, 178. § (4) bekezdését, 181. § (1) bekezdését, 182. § (2) és (3) bekezdését, 195-197. §-ait, 199. §-át, 206. §-át, 213. §-át, 215. §-át, 220-221. §-át, 224. § (1) bekezdését, 227. § (1) bekezdését, 235. § (1) bekezdését, 239. §-át, 246-249. §-ait és 253. § (3) bekezdését, a régi Ptk. 4. §-át, 232. § (4) bekezdését, 280. § (1) bekezdését, 281. § (1) bekezdését, 301. § (1) bekezdését, 301/A. § (2) bekezdését, 302. §-át, 303. § (3) bekezdését, 304. §-át, 310. §-át, 318. §-át, 339. §-át, 355. § (4) bekezdését és 360. § (1) bekezdését, az Európai Parlament és a Tanács 2011/7/EU irányelve (2011. február 16.) (a továbbiakban: Irányelv) 2. cikk 1. pontját, az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 77. §-át, az Szja. tv. 10. § (1) bekezdését, 49/A. § (2) bekezdés a) pontját, 3. számú melléklet III.1. pontját, 5. számú melléklet II.13. pontját és 11. számú melléklet I.1. pontját, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa. tv.) 169. §-át és 259. § 6. pontját, a Számv. tv. 2. § (2) és (3) bekezdését, valamint 16. § (5) bekezdését, a Htv. 52. § 36. pontját, továbbá az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 10. § (1) bekezdését jelölte meg.

[40] Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kijavító végzései elleni fellebbezéseket elbíráló végzéseinek kézbesítését megelőzően hozta meg a jogerős ítéletét. Hivatkozása szerint ezért a kihirdetés napján nem volt ismert, hogy a másodfokú bíróság ténylegesen milyen tartalmú elsőfokú ítéletet változtatott meg, és a tárgyalás berekesztésekor arra érdemi nyilatkozatot sem lehetett jogszerűen tenni. Előadta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú kijavító végzések helybenhagyásával is eljárási szabálysértést követett el, mert az elsőfokú bíróság a kijavító végzésekkel az ítéletének rendelkező részét érdemben változtatta meg.

[41] A készletérték bírói becsléssel történő megállapítását kifogásolva utalt arra, hogy a gazdálkodó szervezetet a vagyonát érintő értékcsökkenés esetén a jogszabályban előírt kötelezettségek terhelik, és a vagyonában bekövetkezett változásokat hitelt érdemlően, a jogszabályban előírt módon, ellenőrizhető formában köteles dokumentálni. Álláspontja szerint a perben a régi Ptk. szabályain túl az egyéni vállalkozóra vonatkozó, a kárösszeg alapjául szolgáló további jogszabályi rendelkezéseket is figyelembe kellett venni. Állította, hogy a másodfokú bíróság az egyéni vállalkozásra irányadó anyagi jogi normák téves értelmezésével nem az eljárásra irányadó törvényeknek megfelelően járt el, és a bizonyítékokat nem okszerűen mérlegelte. Hangsúlyozta, hogy mivel a felperes a kártérítési

igényének összecszerűségét a könyvelésére alapozta, ezért az annak alapjául szolgáló adatok jogszabályoknak megfelelő vizsgálata nem volt mellőzhető. Ebben a körben utalt a bizonylat, a számla és a leltár jogszabályi fogalmára, az azokkal szemben támasztott követelményekre. Ehhez képest kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a jogerős ítéletében több, az Szja. tv. és az Art. rendelkezéseivel ellentétes megállapítást tett. Ezzel kapcsolatban indok nélkülinek és értelmezhetetlennek tartotta a tényállásnak a másodfokú bíróság részéről történt kiegészítését.

[42] Kifejtette, hogy az Szja. tv. 5. számú melléklet II. részének 13. pontja a felperesre vonatkozóan kógens rendelkezéseket tartalmaz a leltár készítése kapcsán, és a felperes a leltárt egyértelműen beazonosítható módon, az utolsó nettó beszerzési áron volt köteles vezetni. A kár összecszerűségének megállapításához bizonyításra szoruló ténynek nevezte, hogy a tüzesetkor mennyi, ténylegesen milyen, milyen mértékű készlet és hogyan sérült. Rámutatott arra, hogy e tények bizonyítása a felperest terhelte, de ennek nem tett eleget, és a főbizonyítás hiányában a részéről ellenbizonyításra nem volt szükség. Érvelése szerint a kár pontos összege kétséget kizáró módon meghatározható lett volna a készlethez történő utolsó beszerzési számla hozzárendelésével. Előadta, hogy ha a felperes a leltárt a jogszabálynak megfelelően vezette volna, akkor a szakértő kirendelésére nem lett volna szükség. Ehhez képest a felperes részéről nem vitatottnak, elismertnek tekintette, hogy a jogszabályi kötelezettségét megszegve vezette a nyilvántartásait.

[43] Értelmezése szerint a másodfokú bíróság úgy hozott marasztaló ítéletet, hogy a készlet beszerzési számlái könyvvizsgálói szakértői vizsgálat tárgyát nem képezték, az utolsó nettó beszerzés értéke és a maradványérték sem volt ismert, mivel ezekre szakértői bizonyítás nem volt, és a leltárirven szereplő tételek beazonosítása sem történt meg. Kiemelte, hogy a retrográd eljárásra a jogszabály nem ad lehetőséget, és az egyéni vállalkozó leltárértéke ezzel a szakértői módszerrel nem állapítható meg. Emiatt a jogerős ítéletben alkalmazott becslést jogsértőnek tartotta. Álláspontja szerint a kirendelt szakértőnek az lett volna a feladata, hogy a készlet beszerzési bizonylatainak vizsgálatával a sérült készlet mennyiségét felleltározza, a leltártételhez az utolsó nettó beszerzési számlákat hozzárendelje és megállapítsa a maradványértéket. Minthogy a károsodott készlet és annak beszerzési bizonylatai megvannak, az egzakt vélemény készítésének nem látta volna akadályát.

[44] A bírói gyakorlatra hivatkozással hangsúlyozta, hogy a szakvélemény jogi értékelése a bíróság feladata, és a szakvéleménynek meg kell felelnie a vele szemben támasztott jogszabályi követelményeknek, megalapozottnak és ellenőrizhetőnek kell lennie. Ehhez képest kifogásolta, hogy a kirendelt igazságügyi könyvszakértő a beszerzési bizonylatokat, az érintett időszak gazdasági műveleteit nem vizsgálta, nem ellenőrizte ún. tételes vizsgálat keretében. Emiatt a szakvéleményt aggályosnak tartotta. Annak hibájaként megjelölte azt is, hogy az a felperes saját nyilvántartásán, kreált adatain alapuló számításra épült, a kötelező tartalmi kellékek közül nem tartalmazta a vizsgálat módszerének rövid ismertetését. Ebben a körben utalt arra, hogy a bíróságnak a szakvélemény aggályosságát hivatalból kell észlelnie.

[45] Állította, hogy a felperes által csatolt leltárirvek, kárszámítások, adóbevallások és a megbízásából készült magánszakértői vélemények a saját tényelődadásának minősültek, és ezek az okiratok a bennük foglalt tények valóságának bizonyítására nem voltak alkalmasak. Kitért arra, hogy a felperes a könyvelésében, nyilvántartásában és a bevallásaiban a jogszabályoktól eltérő adatokat tüntetett fel, így az azokon alapuló szakértői számítás sem

helytálló, és ellenőrizhetetlen. Előadta, hogy a bíróságnak a megalapozatlan, helytelen megállapításokat tartalmazó szakvéleményt figyelmen kívül kell hagynia.

[46] Hangsúlyozta a bizonyítékok szabad mérlegelése és a szabad belátás szerinti döntés közötti különbségtétel jelentőségét. Mivel a másodfokú bíróság a marasztalás összegét becsléssel határozta meg, ezért kifejtette azt is, hogy a becslés az alapjául szolgáló tényszerű adatok hiányában ellenőrizhetetlen, és emiatt alkalmazása jogszerűtlen volt. Lényegesnek tartotta, hogy a bizonyítás hiányosságainak korrigálására sem a bírói mérlegelés, sem az általános kártérítés nem alkalmazható, arra csak a kár mértéke objektív bizonyíthatatlansága esetén van lehetőség. Nézete szerint a szabad belátás szerinti döntés alkalmazásának jogszabályi feltételei is hiányoztak. E körben megismételte azt a hivatkozását, hogy mivel a tüzesetben károsodott leltárkészlet mennyisége ismert volt, ezért annak pontos értéke is meghatározható lett volna az utolsó beszerzéshez kapcsolódó beszállítói számlák figyelembevételével.

[47] Állította, hogy a teljes 2015. évre, a tüzesetet követő időszakra is kiterjedő számításon alapuló marasztalása a kereseten való túlterjeszkedésnek minősült. Ennek kapcsán hivatkozott arra, hogy a felperes által beszerzett és értékesített áruk a tüzesetet követően már egy másik üzlethez kapcsolódtak, ugyanakkor a kereset alapja a 2015. június 28-án sérült készletérték megállapítása volt. Érvelése szerint ezért a másodfokú bíróság a keresettől eltérő ténybeli és jogi alapon hozott ítéletet. Ezzel összefüggésben utalt az ítélet jogi indokolásával és a bírói mérlegeléssel szemben támasztott követelményekre.

[48] Megítélése szerint a másodfokú bíróság az egyéni vállalkozó nyilvántartási és könyvviteli kötelezettségeivel kapcsolatban a jogszabállyal ellentétes és egymásnak is ellentmondó megállapításokat tett, amelyeket megfelelően nem indokolt. Azt is állította, hogy a másodfokú bíróság olyan tartalommal töltötte meg a leltárra vonatkozó jogszabályi előírást, amely kvázi önálló jogalkotásnak minősül.

[49] Utalt arra, hogy a kár mértékének meghatározásakor le kell vonni a maradványértéket, és a káronszerzés tilalma miatt le kell vonni a károsultnál felmerült vagyoni előnyöket, amelyek meghatározása szakértői bizonyítás útján történhetett volna. Éppen ezért sérelmezte, hogy a bíróságok a meglévő árukészlet maradványértékére vonatkozóan szakértői bizonyítást nem folytattak. Álláspontja szerint ez attól függetlenül sem lett volna mellőzhető, hogy megtörténik-e a sérült készlet kiadása. E tekintetben lényegesnek tartotta, hogy a szakvélemény szerint a tüzesettel érintett árukészletet értékcsökkentként lehetne értékesíteni, azaz értéket képvisel. Emiatt a megállapított tényállást hiányosnak tartotta, és ezt súlyos anyagi pervezetését hibaként azonosította.

[50] Előadta, hogy ha a felperes bútort vásárolt, és abból készített bútort, de azt nem tárgyi eszközként, hanem anyagként tartja nyilván, akkor a kár megtérítése csak akkor kérhető, ha a káresemény időpontjában a nyitó leltárban a bútorkészítés anyagait is szerepeltette volna. Ehhez képest állította, hogy az egy éven belüli elhasználódott terméként kezelt, a könyvelésből kivezetett bútortlapok vonatkozásában a gazdálkodó szervezet vagyonában kár nem keletkezhett. Kifogásolta, hogy az igazságügyi értékbecslő szakértőhöz intézett kérdésének megválaszolását, az erre irányuló bizonyítási indítványának teljesítését a másodfokú bíróság az ezt alátámasztó jogi indok nélkül elutasította.

Megismételte, hogy a bíróságok által figyelembe vett árajánlat nem képezhetette volna a szakvélemény alapját. Hangsúlyozta, hogy a szakvéleménnyel kapcsolatos kérdések feltevése nem volt szükségtelen, és azok megválaszolása nélkül a szakvélemény aggályosnak tekintendő. Mindezt a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjog sérelmeként is megjelölte.

[51] Hivatkozott arra, hogy a készlet kiadására vonatkozó ítéleti rendelkezés a végrehajthatatlansága miatt is jogszabálysértő. Ennek indokaként előadta, hogy a másodfokú bíróság a saját megállapításával ellentétben nem azonosította be a leltáríven szereplő készletet, az ebből a szempontból lényeges tények ismerete nélkül viszont nem lehetséges az ingóságok átadás-átvétele. Hiányolta azt is, hogy a jogerős ítélet rendelkező része tételelesen nem sorolta fel a kiadni rendelt ingóságokat, és álláspontja szerint ezt a keresetlevélhez csatolt leltárívre való utalás nem pótolhatta.

[52] Kifejtette, hogy a készlet kiadására vonatkozó egyidejű teljesítésű ítéleti rendelkezés alapján a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja sem helytálló, a késedelmi kamatfizetési kötelezettséget ugyanis a jogosulti késedelem kizárja. Ebből a szempontból is jelentősnek nevezte, hogy a maradványértéket a kár összegéből le kell vonni, és ezután késedelmi kamat sem igényelhető.

[53] A másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének megsértését arra hivatkozással is állította, hogy a fellebbezésében foglalt jogi érvelésre nem adott választ, és nem adott számot arról, hogy ezeket az érveket miért nem fogadta el. Sérelmesnek tartotta, hogy az ügyben releváns tények feltárása elmaradt. Ebben a körben kiemelte, hogy a sérült készlet darabszáma a mai napig nem ismert, a leltáríven szereplő tételek beazonosítása a beszerzési bizonylatok hozzárendelésével nem történt meg. Erre a jogerős ítélet indokolásában hivatkozott reprezentatív mintavételt nem tartotta alkalmasnak.

[54] Utalt arra, hogy a bíróságoknak a bizonyítási kötelezettségről tájékoztatást kellett volna adniuk, ezt azonban a kifejezett kérése ellenére az elsőfokú bíróság nem tette meg, és ezt a mulasztást a másodfokú bíróság sem pótolta. Érvelése értelmében a tájékoztatás elmaradása a bizonyítás hiányosságát és egyben az ítélet megalapozatlanságát is eredményezte. Kifogásolta, hogy a női alsó és a melltartó vonatkozásában a mennyiségi eltérés szakértő általi megállapításának hiányát a bíróságok a terhére értékelték, miközben erről a tényről a szükséges tájékoztatást nem adták meg.

[55] Fenntartotta azt az álláspontját, hogy kártérítési igény esetében az általános szabályok szerint a régi Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott kamatmérték alkalmazható, és ehhez képest a növelt összegű késedelmi kamat megfizetésére kötelezése az Irányelv megjelölt rendelkezésével is ellentétes. Sérelmezte, hogy a jogerős ítélet nem tartalmazza a késedelmi kamat mérséklésére irányuló kérelme elutasításának egyértelmű jogszerű indokát.

[56] A szakértő kizárására irányuló kérelmét illetően megismételte, hogy az ezzel kapcsolatos kógens előírások betartása elmaradt. Ezt azért is lényegesnek tartotta, mert a kizárt szakértő szakvéleménye a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe. A jogerős ítélet indokolásával szemben előadta, hogy a szakértőnek a kizárási kérelemre vonatkozó konkrét nyilatkozata nem volt, és az elfogultságról csak általánosságban, még a kizárással irányuló kérelem előtt tett nyilatkozatot.

[57] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és a kijavított elsőfokú ítéletnek az alperest 7.995.609 forint és késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére kötelező rendelkezése helybenhagyását, és az alperesnek 429.025 forint – az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló – másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

[58] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 177. § (1) bekezdését, 182. § (3) bekezdését és 206. §-át, a Htv. 52. § 36. pontját, továbbá a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (1) bekezdését, valamint (2) bekezdés a) és b) pontját jelölte meg.

[59] Vitatta a másodfokú bíróságnak azt a ténymegállapítását, hogy a károsodáskori árukészlet értéke 5.027.087 forint volt. Részletesen ismertette a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleményének tartalmát. Azokhoz képest a jogerős ítélet indokolásából megállapíthatatlannak tartotta, hogy a kár összegére miként lehet kihatással az a körülmény, hogy nem történt okirattal alátámasztott selejtezés, és a személyi jövedelemadó bevallásban nem szerepelt a selejtezett áru értéke. A másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a legutolsó beszerzési árat nem tüntette fel, ellentétesnek nevezte azzal a ténymegállapítással, amely szerint a nettó áruérték meghatározására alkalmas és használható szakértői módszer a visszaszámításos (retrográd) módszer.

[60] Az iparüzési adó bevallás téves voltával összefüggésben hivatkozott az ELÁBÉ jogszabályi fogalom meghatározására. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság a kifogásolt döntését arra a helytelen megállapításra alapozta, amely szerint az iparüzési adó bevallás adatai nem hagyhatók figyelmen kívül. Ezzel azonban azért nem értett egyet, mert az utóbbi adóbevallás a személyi jövedelemadó bevallás adatain alapuló származtatott bevallás.

[61] Érvelése értelmében ezért nem volt helye annak, hogy a másodfokú bíróság a kártérítés összegét mérlegeléssel, belátása szerint határozza meg, azt az iparüzési adó bevallás adminisztratív hiba miatti téves tartalma nem indokolhatta. A jogerős ítéletből nem tartotta megállapíthatónak, hogy melyek azok a körülmények, amelyeket a másodfokú bíróság a kár összegének befolyásolására alkalmasnak tartott. Hiányolta annak bemutatását is, hogy ezek a körülményeket a másodfokú bíróság miként értékelte. Ebből a szempontból tartotta lényegesnek a jogerős ítéletnek azt a ténymegállapítását, hogy a nettó készletérték megállapításához a legutolsó beszerzési ár feltüntetése nem szükséges.

[62] Előadta, hogy a szabad belátás alkalmazására csak objektív bizonyíthatatlanság esetén kerülhet sor, ha az összecszerűség bizonyítás útján nem állapítható meg. Sételmezte, hogy a másodfokú bíróság e szakkérdés tekintetében a szakértő nyilatkozatát is figyelmen kívül hagyta.

[63] A bútorzattal keletkezett kár kapcsán kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a kártérítés mértékét az általános forgalmi adóval csökkentett összegben határozta meg. Előadta, hogy az e körben értékelt árajánlat általános forgalmi adóra történő hivatkozást nem tartalmazott.

[64] Kifogásolta az alperest elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezés mellőzését és a másodfokú perköltség 80.025 forinttal kisebb összegben történt megállapítását.

[65] A felek felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítéletnek az ellenérdekű fél által felülvizsgálati kérelemmel, illetve csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezésének hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[66] A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem sem megalapozott.

[67] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felek által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.

[68] A felek eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértésekre egyaránt hivatkozva kérték a jogerős ítélet felülvizsgálatát. A felülvizsgálat alapjaként megjelölt előbbi jogszabálysértések esetében arra kellett figyelemmel lenni, hogy a régi Pp. 275. § (3) és (4) bekezdése szerint csak az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés alapozhat meg eredményes felülvizsgálatot (Kúria Pfv.I.21.312/2021/6.).

[69] Az alperes eljárási szabálysértésként azonosította a másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítéletet kijavító végzések felülbírlata körében tett intézkedéseit. A kijavító végzések ellen benyújtott fellebbezések elbírálásának értelemszerűen meg kellett előznie a jogerős ítélet meghozatalát. A másodfokú bíróság ennek megfelelően járt el, és előbb a 2024. december 5-én meghozott végzéseivel helybenhagyta az elsőfokú bíróságnak az alperes által fellebbezéssel támadott kijavító végzéseit, majd a 2024. december 10-én tartott folytatódó fellebbezési tárgyaláson meghozta a jogerős ítéletét. Ehhez képest az a körülmény, hogy a kijavítás tárgyában tárgyaláson kívül hozott másodfokú végzéseket csak ezt követően kézbesítették az alperes jogi képviselője részére, a felülvizsgálati hivatkozással szemben nem jelentette a fellebbezési tárgyalás régi Pp. 246-249. §-aiban írt szabályainak megsértését, amelyek közül a régi Pp. 248. § egyébként is csak a kijavítás tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedéséig teszi lehetővé a fellebbezési tárgyalás – akár hivatalból történő – felfüggesztését. Az ugyanitt feltüntetett régi Pp. 146. § (5) bekezdés a) pontja és 235. § (1) bekezdés sérelmére való hivatkozás pedig adekvátnak semmiképpen sem volt tekinthető, míg ugyanis az előbbi jogszabályhely a keresetváltoztatás szabályát tartalmazza, addig az utóbbi a fellebbezés kötelező tartalmi elemeit rögzíti. Az alperes a régi Pp. 224. § (1) bekezdés és 227. § (1) bekezdés téves alkalmazását arra hivatkozással állította, hogy a helybenhagyott elsőfokú kijavító végzések az ítélet rendelkező részét érdemben változtatták meg. Ennek a hivatkozásnak a vizsgálatát azonban kizárta az, hogy nincs helye felülvizsgálatnak az elsőfokú kijavító végzést helybenhagyó másodfokú végzés ellen, és a Kúria ebből az okból a Pfv.III.20.164/2025/2. számú végzésével az alperesnek a másodfokú bíróság 2.Pkf.20.984/2024/2. számú végzésével szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.

[70] Az alperes a fellebbezésében foglaltakkal egyezően a túlterjeszkedés tilalmának megsértését abban jelölte meg, hogy a teljes 2015. évre kiterjedő számításon alapult a marasztalása. A felperes megváltoztatott keresetében a 2015. június 28-án bekövetkezett tüzesetből eredő kárainak megtérítésére kérte kötelezni az alperest, és a megtéríteni kért károk egyike az árukészletet ért kár volt, amelynek mértékének meghatározása során tekintettel volt arra, az igazságügyi könyvszakértő szakvéleményében is megjelenített szempontra, hogy egyéni vállalkozóként az év végén volt köteles leltárt készíteni. Az alperes a kárszámítás helyességét az eljárás valamennyi szakaszában vitatta, és arra is hivatkozott, hogy a tüzeset után beszerzett áruk már egy másik üzlethelyiséghez kapcsolódtak, de ennek érdemben, az állított anyagi jogi jogszabálysértések körében lehetett jelentősége. A másodfokú bíróság ugyanakkor a kár mértékének a 2015. évi zárókészletre is figyelemmel történt megállapításával a felperes tényállításain és a kereseti kérelmén nem terjeszkedett túl. A jogerős ítélet ezért ebből az okból a régi Pp. 3. § (2) bekezdését és 215. §-át sem sértette.

[71] Az alperes már a fellebbezésében is sérelmezte a felperest az ingók kiadására kötelező ítéleti rendelkezés végrehajthatatlanságát. Noha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét e tekintetben is megváltoztatta, az alperes a kiadni rendelt ingókat továbbra sem tartotta beazonosíthatónak, és a végrehajthatósághoz mellőzhetetlennek nevezte az ingóknak a rendelkező részben való tételes felsorolását. A végrehajtható okirat kiállításának az, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 13. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltétele, hogy a végrehajtandó kötelezést (marasztalást) kell tartalmaznia, ugyanakkor a jogerős ítélet kifogásolt rendelkezése vonatkozásában teljesült. Az alperes ebben a körben a másodfokú bíróságnak a helyszíni szemle során alkalmazott mintavételi eljárással kapcsolatos megállapítását is vitássá tette. Ennek az igazságügyi könyvszakértő szakvéleményének aggálymentessége, az abban követett vizsgálati módszer helyessége szempontjából volt jelentősége, mivel a retrográd eljárás alkalmazhatósága a sérült árukészlet meglétét feltételezte. Ehhez képest a végrehajthatóságot illetően az volt lényeges, hogy a jogerős ítélet rendelkező része megszövegezésében alkalmas volt a felperes által az alperes részére kiadandó ingóknak a megjelölt okirat tartalmának figyelembevételével való beazonosítására. Az pedig már nem a végrehajthatóságot érintő, hanem a végrehajtás foganatosítására tartozó kérdésnek minősül, hogy mi a követendő eljárás akkor, ha a végrehajtást kérő a meghatározott ingóságot nem tudta megjelölni, vagy ha az ingóság bármely okból nem lelhető fel. Erre az esetre Vht. 179. § (1) bekezdése tartalmaz rendelkezést. Emiatt a jogerős ítélet a vizsgált körben a régi Pp. 213. §-át, 215. §-át és 220. § (1) bekezdését sem sértette.

[72] Az alperes a régi Pp. 3. § (3) bekezdés harmadik mondatában előírt tájékoztatási kötelezettség megszegését és azzal együtt a régi Pp. 164. § (1) bekezdés megsértését arra hivatkozással állította, hogy bár a közjegyző által kirendelt igazságügyi ruhaipari szakértő megállapításait vitatta, és álláspontja szerint ez a szakvélemény a perben kirendelt szakértő szakvéleményét nem pótolhatta, ezzel összefüggésben a bíróságoktól a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatást nem kapott. A régi Pp. 3. § (3) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettség megsértése önmagában nem szolgálhat alapul a hatályon kívül helyezésre; ezt csak a konkrét eljárásjogi szabályok sérelme alapozhatja meg [az ítélet hatályon kívül helyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény 5. pontja, Kúria Pfv.I.20.656/2021/4.]. Az alperes okfejtése szerint az adott esetben a tájékoztatás hiánya a bizonyítási teher szabályának téves alkalmazásához vezetett. Abban a körben azonban, hogy az alperes részéről vitatott megállapításokat tartalmazó szakvélemény a perben

felhasználható volt-e, a bíróságokat a tájékoztatás kötelezettsége nem terhelte. Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolásában a régi Pp. 183/A. § (1) és (2) bekezdésére utalással kifejtette, hogy a felperes által csatolt szakvélemény az utóbbi jogszabályhely értelmében ugyanolyan bizonyítási eszköznek minősült, mintha a szakvéleményt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő. Erről a szabályról a jogi képviselővel eljáró alperes a régi Pp. 7. § (1) bekezdés első mondatára figyelemmel tájékoztatni nem kellett, és az alperes a régi Pp. 183/A. § (1) és (2) bekezdés sérelmére sem a fellebbezésében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott. Emellett az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás szükségességéről való tájékoztatást [1/2009. (VI. 21.) PK vélemény 7. pontja] azért is indokoltan mellőzte, mert – a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően nem magánszakvélemény, hanem – szakvélemény aggályosságát és a bizonyításra ebből következő alkalmatlanságát nem észlelte.

[73] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében is megismételte a szakértő kizárása tárgyában folytatott eljárás szabályszerűtlenségével kapcsolatos kifogását. Az elsőfokú bíróság a perben a bűntörvényszék ítéletének megállapítása végett kirendelt szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi értékbírák szakértőnek – az alperes által a régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alapján kért – kizárását külön, indokolt végzéssel megtagadta. Ezt, a régi Pp. 178. § (4) bekezdése értelmében külön fellebbezéssel nem támadható, de az eljárást befejező határozat elleni fellebbezésben sérelmezhető (Kúria Pfv.III.21.005/2022/10.) végzést a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének megfelelően kizárólag abból a szempontból bírálta felül, hogy az elsőfokú bíróság a szakértő meghallgatása után határozott-e a kizárás iránti kérelemről. Ennek a régi Pp. 178. § (4) bekezdése által megkövetelt eljárásrendnek a betartását pedig helyesen állapította meg. Ebben a körben helytállóan utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság az alperesnek a szakvéleményre tett észrevételek mellett a kizárási kérelmet is tartalmazó beadványát a szakértői társaságnak megküldte, és a szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi szakértő az írásbeli kiegészítő szakvéleményben az érintett fél irányában fennálló elfogultságának hiányáról nyilatkozott. E nyilatkozatra és arra is tekintettel, hogy az említett kizárási ok fennállását alátámasztó, a korábbiakban megjelöltektől eltérő körülményre az alperes az ezt követő folytatódó tárgyaláson nem utalt, a másodfokú bíróság megalapozottan mutatott rá arra, hogy az elsőfokú bíróságnak az eljáró szakértőt nyilatkozattételre ismételten felhívnia nem kellett. Ennélfogva a jogerős ítélet a régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontját és 178. § (4) bekezdését sem sértette.

[74] Az alperes a jogerős ítélet indokolását több okból is hiányosnak tartotta. Ezzel összefüggésben a következőkre kellett figyelemmel lenni. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította. Az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kiterjedő indokolással a bíróság eleget tesz jogszabályi kötelezettségének (Kúria Pfv.I.20.399/2022/5.). Nem jelenti az említett kötelezettség megsértését, ha a jogerős ítélet külön nem tér ki a fél által felhozott valamennyi érvre, elegendő a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját tartalmaznia (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4., Pfv.III.21.115/2020/6.). Az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mennyiségű érvrendszer bemutatása, az indokolásnak az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie {26/2020. (XII. 2.) AB határozat, Indokolás [22]}. Amennyiben a másodfokú bíróság valamely, a fellebbezéssel érintett lényegi

kérdés kapcsán egyező álláspontot foglal el az elsőfokú bírósággal, úgy ítéletében elegendő ezt jeleznie, vagyis kizárólag annyiban kell kifejtenie álláspontját, amennyiben az az elsőfokú bíróságétól különbözik. A másodfokú bíróság azzal sem követ el eljárási szabálysértést, ha nem tér ki azokra a fellebbezésben felvetett okfejtésekre, amelyek nem tartoznak a jogvita lényegéhez. Ennek megfelelően csak azokra a fellebbezési érvekre kell reflektálnia, amelyek a felperes keresetének és az alperes védekezésének ténybeli és jogi megalapozására felhozott tényállításokat és kérelmeket érintik, egyben amelyek tekintetében álláspontja eltér az elsőfokú bíróságétól (Kúria Pfv.III.20.164/2020/6.).

[75] Mindezeknek a követelményeknek a jogerős ítélet indokolása megfelelt. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást túlnyomórészt helyesnek minősítette, de azt kiegészítette, és ténymegállapításainak – a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben – az alapul szolgáló bizonyíték tartalmára utalással közvetlen, valamint a további jogi indokokból kikövetkeztethető indokát adta. A fellebbezésben és a csatlakozó fellebbezésben kifejtettekre figyelemmel részletesen ismertette az alperes által megtérítendő kár mértéke tekintetében az elsőfokú bíróságétól eltérő bizonyítékmérlegelésének szempontjait. Kellő részletességgel mutatta be továbbá a felek jogi érveléseiben is hivatkozott jogszabályi rendelkezések értelmezésének eredményeként levont, az elsőfokú ítéletben foglaltaktól részben különböző, részben azokat kiegészítő jogi következtetéseit. Az alperes fellebbezésének ezért olyan lényeges indoka, amely a jogerős ítéletben értékeletlenül maradt, nem volt. Emiatt az e körben állított eljárási szabálysértések megvalósulását, vagyis az indokolási kötelezettségről rendelkező régi Pp. 221. § (1) bekezdés és az utaló szabályt tartalmazó régi Pp. 239. § megsértését megállapítani nem lehetett.

[76] A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet perköltség viseléséről szóló rendelkezését az Ukr. szabályainak megsértésére hivatkozással megalapozatlanul támadta. A másodfokú bíróság ugyanis a pernyertességnek és a pervesztességnek az eltérő érdemi döntés eredményeként megváltozott arányára is figyelemmel határozta meg a felperest megillető, az ügyvédi munkadíjak mellett a megelőlegezett szakértői költségből és illetékből is álló első- és másodfokú perköltség összegét. A felperes viszont a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a fenti jogszabálysértések megjelölésén túl a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal ellentétes, azok cáfolatára irányuló érvelést nem adott elő.

[77] A feleknek a további eljárási szabálysértésekre, zömében a bizonyítás és a bizonyítási eljárás általános és különös szabályainak megsértésére történt hivatkozásainak megalapozottságát tartalmi összefüggésük miatt a felülvizsgálati kérelemben és a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben állított anyagi jogi jogszabálysértésekkel együtt volt indokolt vizsgálni. Ennek során pedig abból kellett kiindulni, hogy a jogerős közbenső ítélet szerint az alperes a tüzeset következtében a felperes által bérelt üzlethelyiségben keletkezett kárért felelősséggel tartozik. Ezt azért volt lényeges, mert a közbenső ítélethez fűződő anyagi jogerőhatás folytán a felek között a felperest ért és általa megtéríteni kért kár bekövetkezése már nem tehető vitássá [Kúria Pfv.III.20.769/2016/3. (BH 2017.151.)]. A bíróság a közbenső ítélettől utóbb akkor sem térhet el, ha a követelés összegének (mennységének) megállapítása iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga erre alapot adna (az 1/2017. Polgári jogegységi határozat szerint a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadó PK 195. számú állásfoglalás). Az alperes ennek ellenére az érdemi ellenkérelmében és a fellebbezésében a jogerős közbenső ítélet meghozatala után is a kereset elutasítását kérte, és a felülvizsgálati kérelme is elsődlegesen erre irányult. Megsértett jogszabályhelyként jelölte

meg a régi Ptk. 310. §-át, 318. §-át és 339. §-át, amelyek a keresettel érvényesített jog fennállását alapozták meg, és amelyek alkalmazásával a másodfokú bíróság a kártérítési felelősség megállapításáról rendelkezett. Következésképpen azok megsértésére hivatkozással az alperes a követelés összege tárgyában hozott jogerős ítélet felülvizsgálatát nem kérhette.

[78] A tüzesetben károsodott árukészlet értékének meghatározását a felek és a perben eljáró bíróságok is szakkérdésnek tekintették. A felperes mint bizonyító fél ennek megfelelően a perben egy független könyvvizsgálói jelentést és egy, az általa megbízott igazságügyi könyvszakértő által kiállított magánszakértői véleményt is csatolt, majd szakértő kirendelését indítványozta. A szakértő alkalmazásának a régi Pp. 177. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeinek fennállását az elsőfokú bíróság megállapította, mivel a felperes indítványára rendelkezett a szakértő kirendeléséről. A szakértő feladataként írta elő – többek között – az árukészlet nettó beszerzési értékének meghatározását. Az írásban és szóban több alkalommal is kiegészített szakvélemény nem volt hiányos, a jogszabály által előírt kötelező tartalmi elemeket nem nélkülözte. Az alperes felülvizsgálati kérelmében az IRM rendelet 10. § (1) bekezdésének megsértését állította, az itt felsorolt tartalmi elemek közül azonban ténylegesen csak a vizsgálati módszer rövid ismertetésének elmaradására hivatkozott. A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban helyesen rögzítette, hogy a szakvélemény a módszertan bemutatását tartalmazta. A szakértő – ha szerkezetében nem is a szakmai ténymegállapításoktól és az azokból levont következtetésektől, a feltett kérdésekre adott válaszoktól elkülönítetten, de – az alapszakvéleményében és az írásbeli kiegészítő szakvéleményeiben is bemutatta az általa követett vizsgálati módszereket. A szakvéleménynek a hiányosságából adódó aggályosságát pedig nem eredményezhette az alperesnek az a következetes hivatkozása, hogy a szakértő által alkalmazott, visszaszámításon alapuló (retrográd) eljárás mint vizsgálati módszer nem létezik. Ezt önmagában cáfolta az, a jogerős ítélet indokolásában is értékelt tény, hogy a már említett könyvvizsgálói jelentés és a magánszakértői vélemény ugyancsak a visszaszámításon alapuló eljárást alkalmazta az árukészlet károsodáskori értékének meghatározására. A kérdéses vizsgálati módszer alkalmazásának megítélése nem a tartalmi hiányosság mint aggályossági ok értékelésére, hanem a szakvélemény helyességének, koherenciájának és ellentmondásmentességének vizsgálatára tartozott. A másodfokú bíróság ebben a körben figyelembe vette, hogy a kirendelt szakértő elfogadta a magánszakértői véleményben is alkalmazott retrográd eljárás alapján történő készletérték-számítást, és ennek a magánszakértővel mint tanúval történt együttes meghallgatása során is kellő indokát adta. Ugyancsak helyesen, a szakértői bizonyítás eredményének ismeretében állapította meg azt, hogy az alperes által követendőnek tartott vizsgálati módszer, vagyis a beszerzések számláinak a leltárban szereplő egyes kereskedelmi árukhoz való hozzárendelése kivitelezhetetlen, pontos eredményt nem adott volna, és a Számv. tv. szerinti haszonelvként nem volt értelmezhető.

[79] A másodfokú bíróság a szakvélemény értékeléséhez kapcsolódóan tulajdonított jelentőséget azoknak, a felülvizsgálati kérelemben vitássá tett ténymegállapításoknak, amelyek a felperes mint egyéni vállalkozó nyilvántartási és könyvvezetési feladataira vonatkoztak. Ezek a ténymegállapítások egyrészt a szakvélemény lelet részében is értékelt okiratok tartalmán, a szakvéleményen, valamint a Számv. tv. és az Szja. tv. megjelölt rendelkezéseinek helyes értelmezésén alapultak. Minthogy az alperes a felülvizsgálati kérelmében az utóbbiak mellett további adójogi jogszabályok téves alkalmazását is állította, hangsúlyozni kell, hogy a szakértő feladatmeghatározására tekintettel a kirendelt szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi könyvszakértő kompetenciájába tartozott a károsodott árukészlet értékének az irányadó jogszabályi rendelkezések figyelembevételével is történő

megállapítása. Ehhez képest a másodfokú bíróság helyesen minősítette a szakértői kompetencián túlmutató, és ezáltal szakkérdésnek nem tekinthető kérdésnek annak, a felperes által tett nyilatkozatnak az értékelését, hogy az iparüzési adóbevallása téves adatot tartalmazott. E tény ismeretében pedig helytállóan állapította meg, hogy az a szakértő által alkalmazott árrésmérték érvényesítését kizárta, egyúttal a visszaszámításos módszer helyett a szakvéleményben követett másik eljárással, a becsléssel történő értékmeghatározást indokolta. Ezekre figyelemmel a szabad belátás szerinti döntés régi Pp. 206. § (3) bekezdésében írt szabálya alkalmazásának nem volt akadálya, és a másodfokú bíróságnak ez a mérlegelése nem volt önkényes. A másodfokú bíróság a mérlegelésének szempontjairól kellő részletességgel számot adott, és megalapozottan tulajdonított kiemelt jelentőséget annak, hogy a szakvélemény szerint a készlet értéke csak a szakértő által meghatározott esetben lehetett volna a felperes javára megítélt kártérítés összegénél kevesebb. Ebből következően ez a mérlegelés az aggálymentesnek minősített szakvélemény mint bizonyíték indok nélküli figyelmen kívül hagyását sem jelentette.

[80] A másodfokú bíróság a bútortatban keletkezett kár esetében is figyelemmel volt a szakértői bizonyítás eredményére. Ennek kapcsán helyesen állapította meg, hogy a perben kirendelt szakértői társaság részéről eljáró igazságügyi értékbecslő szakértő kiegészített szakvéleménye semmiféle, a régi Pp. 182. § (3) bekezdése szerint az aggályosság megállapítására okot adó fogyatékoságban nem szenvedett. A tüzeset során tönkrement bútortat pótlásához szükséges összeg meghatározásakor a szakértő a rendelkezésére bocsátott okiratok között értékelte a vásárlást igazoló számlák és a felperes részére adott árajánlat tartalmát. Mivel pedig az összevetés eredményeként a felhasznált bútorlapok mennyiségét egymással összehangban állónak találta, ezért a másodfokú bíróság az alperesnek a szakértői bizonyítás további kiegészítése, a szakértő meghallgatása iránti bizonyítási indítványát a szükségtelensége miatt megalapozottan utasította el.

[81] Az alperes a káronszerzés tilalmának megsértését azzal az indokkal állította, hogy nem lett volna mellőzhető a meglévő árukészlet maradványértékének a kártérítés összegéből való levonása, és ehhez álláspontja szerint a maradványérték szakértői bizonyítás útján való megállapítására is szükség lett volna. Ezt az érvelést a másodfokú bíróság helyesen vetette el. A káronszerzés tilalma alapján a károkból – a kártérítés összegéből – le kell vonni a károsodás következtében előállt vagyoni előnyöket, hasznokat [Kúria Gfv.VI.30.523/2017/6. (BH 2018.113.)]. A teljes kártérítés elvéből az következik, hogy a káresemény előtti állapotot kell helyreállítani, de a károsult nem hozható kedvezőbb helyzetbe, a jogalap nélküli gazdagodást el kell kerülni (Kúria Pfv.III.20.591/2017/5.). Ha a károkozó a károsult részére teljes kártérítést fizet – vagyis nem csak a dologban keletkezett értékcsökkenést fizeti meg, hanem a dolog teljes értékét –, a residuumot, a maradványt a károsult köteles a károkozónak kiadni (Kúria Pfv.V.21.460/2019/4.). Az adott esetben éppen ez történt, a másodfokú bíróság ugyanis a felperest a sérült árukészletnek az alperes részére történő kiadására kötelezte. Ennélfogva a felperes oldalán a károkozásból származó vagyoni előny nem mutatkozott. Ehhez képest közömbös volt, hogy a maradvány milyen értéket képviselt, és ezért a bíróságok az ennek meghatározása érdekében az alperes által szükségesnek tartott további szakértői bizonyítást indokoltan mellőzték. Emiatt a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben e körben megjelölt jogszabályhelyeket [rég Ptk. 355. § (4) bekezdés, régi Pp. 2-3. §-ok, 141. § (2) bekezdés, 164. § (1) bekezdés, 177. § (1) bekezdés] nem sértette.

[82] A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a bútortatban keletkezett kár mértékét az elsőfokú bíróságtól eltérően nettó összegben

állapította meg. Ennek indoka az volt, hogy a felperes egyéni vállalkozóként az általános forgalmi adó alanya, és a bűtorcsere után az általános forgalmi adót visszaigényelte. Ez a ténymegállapítás a felperesnek a fellebbezési tárgyaláson tett előadásán alapult. A felperes bírói kérdésre nem csupán az adóalanyiságáról nyilatkozott, hanem arról is, hogy feltételezése szerint az adó visszaigénylése a szóban forgó esetben is megtörtént. A csatlakozó felülvizsgálati kérelmében ugyan utalt arra, hogy az árajánlat általános forgalmi adót nem tartalmazott, a jogerős ítélet említett ténymegállapításának vitatásához kapcsolódó eljárási szabálysértésre nem hivatkozott. Az ebből következően a felülvizsgálati eljárásban is irányadó fenti tény ismeretében a régi Ptk. 355. § téves alkalmazását megállapítani nem lehetett. Az ugyanitt feltüntetett régi Ptk. 339. § (1) bekezdés megsértését pedig a felperes – csakúgy, mint az alperes a felülvizsgálati kérelmében – megalapozatlanul állította.

[83] Az alperes a késedelmi kamat vonatkozásában a fizetési kötelezettsége kezdő időpontjának és a kamat mértékének meghatározását egyaránt kifogásolta. Az előbbi körben azzal érvelt, hogy a készlet kiadására vonatkozó egyidejű teljesítésű ítéleti rendelkezés alapján a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja nem helytálló, mivel ezt a kötelezettséget a jogosulti késedelem kizárja. Ezzel kapcsolatban a régi Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdés, 280. § (1) bekezdés a) pontja, 281. § (1) bekezdés, 302. §, 303. § (3) bekezdés és 304. § sérelmére is hivatkozott. Ezt a jogi okfejtést azonban az alperes fellebbezése és fellebbezési ellenkérelme sem tartalmazta, emiatt azt a másodfokú bíróság nem is értékelhette. A felülvizsgálatnak viszont csak olyan jogi álláspont szolgálhat alapjául, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt, amely kérdésben a jogerős határozat állást foglalt [Kúria Gfv.VI.30.022/2021/9., Pfv.I.21.212/2019/9. (BH 2020.208.)]. Amely kérdéssel a korábban eljáró bíróságok erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhattak, azzal kapcsolatban jogszabálysértést sem követhettek el [Kúria Pfv.V.20.797/2016/11. (BH 2017.232.II.)]. A felsorolt anyagi jogi jogszabályhelyek sérelmén nyugvó felülvizsgálati támadás ezért érdemben nem volt vizsgálható.

[84] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése alapján az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a késedelmi kamat mértékét felemelte, és azt a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdésében foglaltak szerint határozta meg. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek ezt a rendelkezését a régi Ptk. 301. § (1) bekezdését, 301/A. §-át és 360. §-át is sértőnek, valamint az Irányelv 2. cikk 1. pontjával ellentétesnek tartotta. Ez a hivatkozása a következők miatt minősült tévesnek. A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló 2000/35/EK irányelvvel összefüggő jogharmonizációs cél érvényesülése érdekében a 2002. évi XXXVI. törvénnyel beiktatott régi Ptk. 301/A. § (1) bekezdésének 2004. május 1-jétől hatályos szövege szerint a gazdálkodó szervezetek között a késedelmi kamatra vonatkozó szabályokat az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Az azonos tárgyi hatályú Irányelv átültetését célzó, egyebek mellett egyes törvények késedelmes fizetésekkel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi XXVI. törvénnyel beiktatott régi Ptk. 301/A. § (1) bekezdésének 2013. július 1-jétől hatályos szövege szerint a késedelmi kamatra vonatkozó eltérő rendelkezéseket a gazdálkodó szervezetek közötti szerződések esetén kell alkalmazni. A törvény indokolása szerint a módosítás kizárólag a régi Ptk. szabályozási helyéből (a szerződésszegésről szóló XXV. fejezet) korábban is következő normaszöveg pontosítását célozza, annak egyértelművé tételével, hogy a régi Ptk. 301/A. §-át gazdálkodó szervezetek között is csak akkor lehet alkalmazni, ha a közöttük létrejött kötelek szerződésen alapul. Ebből következően, ha nincs szerződéses viszony a felek között, akkor a régi Ptk. 301. §-a, ha van, akkor a régi Ptk. 301/A. §-a határozza meg a késedelmi kamat mértékét [Kúria Pfv.IV.20.153/2024/7. (BH 2024.295.)]. A régi Ptk. 318. §-ának utaló szabálya alapján a

szerződésszegésért való felelősségre, a kártérítés mértékére – az ott írt kivétellel – a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni. A 360. § (2) bekezdése szerint a kárért felelős személy helyzetére a szerződés teljesítésében késedelmes kötelezettre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Ez utóbbi rendelkezésből az következik, hogy vagy a 301. § vagy a 301/A. § alapján kell a késedelmi kamatot fizetni. Ha nincs szerződéses jogviszony a gazdálkodó szervezetek között (deliktuális kártérítési felelősség esetén), akkor a 301. §, ha van (kontraktuális kártérítés esetén), akkor a 301/A. § határozza meg a késedelmi kamat mértékét (Kúria Pfv.VII.20.547/2019/13.).

[85] Az alperes a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a felperes egyéni vállalkozóként a régi Ptk. 685. § c) pontjának fogalommeghatározása értelmében gazdálkodó szervezetnek minősült, a felülvizsgálati kérelmében nem vitatta. Azt sem vonta, és – a jogerős közbenső ítélethez fűződő anyagi jogerőhatásra tekintettel – nem is vonhatta kétségbe, hogy a felek között szerződéses jogviszony állt fenn, és a szerződés megszegésével okozott károkért terhelte felelősség. A másodfokú bíróság ezért az alperes által fizetendő késedelmi kamat mértékét a felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértések nélkül határozta meg.

[86] Az alperes a másodfokú eljárásban a késedelmi kamat mérséklését is kérte, a felülvizsgálati kérelmében pedig e mérséklési kérelem kellő indok nélküli elutasítását sérelmezte. A másodfokú bíróság ugyanakkor ezt a döntését is megindokolta: a mérséklésre a felek között létrejött megegyezés hiányában nem látott lehetőséget. Az alperes ennek helyességét nem vitatta, csupán általánosságban hivatkozott az ítélet indokolásával szemben támasztott követelmények teljesülésének elmaradására. Ezen túlmenően anyagi jogi jogszabálysértésként a fellebbezési ellenkérelmében is megjelölt régi Ptk. 232. § (4) bekezdés téves alkalmazását állította. Ez azonban nem minősült adekvát jogszabályi hivatkozásnak, mert az utóbbi jogszabályhely a túlzott mértékben megállapított ügyleti kamat bíróság általi mérséklését engedi meg, míg késedelmi kamat esetében ugyanerre – a régi Ptk. 301/A. § (1) bekezdése alapján a gazdálkodó szervezetek közötti szerződéseknél is alkalmazandó – régi Ptk. 301. § (4) bekezdése ad lehetőséget.

[87] Mindezek miatt a jogerős ítélet a felek által megjelölt és érdemben vizsgálható jogszabálysértésektől mentes volt.

[88] A Kúria a kifejtettekre tekintettel, a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

[89] A Kúria a régi Pp. 81. § (1) bekezdés első mondata szerint, az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontjára, (5) bekezdésére és 4/A. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperest a felülvizsgálati kérelemben és a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben meghatározott pertárgyérték alapulvételével, a pervesztessége arányában kötelezte a felperes részéről felmerült – az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[90] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[91] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[92] I. A régi Pp. 275. § (3) és (4) bekezdése szerint csak az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés alapozhat meg eredményes felülvizsgálatot.

[93] II. Az ítélet indokolásából annak kell kitűnnie, hogy a bíróság döntését mire alapította. Az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kiterjedő indokolással a bíróság eleget tesz jogszabályi kötelezettségének.

Budapest, 2025. május 20.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző